

1976, Barcelona

Treb. Inst. Cat. Hist. Nat., 7

«Impressions sobre la vegetació de l'illa de Cabrera»: 113-117

II. DEL PORT DE CABRERA A LA PUNTA DE L'IMPERIAL I AL NIU DE S'ÀGUILA *

Fou seguit l'itinerari següent: Port - Camp de Tir - Serra de sa Font - Cims damunt la Punta de l'Imperial - Collet Roig - Penyal Blanc - S'Espalmador - Es Frare - Es Niu de S'Àguila.

En conjunt hom s'ha pogut fer càrrec que, malgrat la diversitat relativa dels ambients i de la vegetació mateixa, les comunitats vegetals comprenen cadascuna un nombre petit d'espècies. És a dir, que la flora és força pobra, fenomen corrent a les illes de dimensions reduïdes, com és la de Cabrera.

A tota la zona explorada la vegetació climàtica és una màquia densa, amb dominància de *Pistacia lentiscus*, que pot considerar-se com una subassociació del *Cneoro-Ceratonietum* mallorquí, en la qual ressalta sobretot la gran abundància de *Rhamnus ludovici-salvatoris*. D'aquesta màquia, se'n troben exemplars força representatius; i en una forma un xic degradada i aclarida (amb abundància de *Cistus monspeliensis* i altres espècies de les brolles i de les formacions obertes) domina absolutament al vessant dret de la Canal de ses Figueres i abunda, així mateix, a les zones deprimides o de sòl més profund entre s'Espalmador i es Frare. La taula següent dóna idea de la seva composició i de la seva estructura.

Cneoro-Ceratonietum rhamnitosum ludovici-salvatoris

Número de l'inventari	1	2	3	4 **
Exposició	W	WNW	—	S
Altitud (m. s.m.)	100	100	40	100
Inclinació (°)	25	30	0	30
Estrat arbustiu superior, recobriment (%)	—	—	100	100
Estrat arbustiu superior, alçària (m)	2,5	—	2	1,5
Estrat arbustiu inferior, alçària (m)	—	1	—	0,5
Superfície estudiada (m²)	100	100	—	100

* Per Josep Maria CAMARASA, Maria Angels CARDONA, Ramon Maria MASALLES, Jaume TERRADAS, Eulàlia VELASCO i Josep VIGO (Barcelona).

** Inventari efectuat per Ramon FOLCH.

Característiques de l'associació i de l'aliança
(*Oleo-Ceratonion*):

<i>Juniperus phoenicea</i> var. <i>lycia</i>	2.1	2.1	+	1.1
<i>Arisarum vulgare</i>	+	+	1.2	.
<i>Olea europaea</i> var. <i>sylvestris</i>	2.2	2.1	.	1.2
<i>Ceratonia siliqua</i>	(+)	+	.	.

Característiques de l'ordre i de la classe:

<i>Pistacia lentiscus</i>	4.3	2.3	5.5	4.3
<i>Rhamnus ludovici-salvatoris</i>	1.2	+	+	+
<i>Phyllirea angustifolia</i> + <i>latifolia</i> subsp. <i>media</i>	+	+	1.2	1.1
<i>Lonicera implexa</i>	(+)	.	+	.
<i>Asparagus acutifolius</i>	+	+
<i>Rubia peregrina</i>	+	+

Companyes:

<i>Cistus monspeliensis</i>	1.2	3.3	+	+
<i>Urginea maritima</i>	+	1.1	+	1.1
<i>Brachypodium retusum</i>	2.3	2.2	.	3.2
<i>Juniperus oxycedrus</i>	1.2	2.2	.	+
<i>Ferula communis</i>	+	+	.	.
<i>Asphodelus microcarpus</i>	+	+	.	+
<i>Erica multiflora</i>	+	+	.	+
<i>Valantia hispida</i>	+	+	.	.
<i>Vicia villosa</i> ssp. <i>pseudocracca</i>	+	.	+

Espècies presents en un sol inventari: *Cneorum tricoccon*, 4; *Globularia alypum*, 4; *Alyssum maritimum*, 1; *Helicodicerus muscivorus*, (1); *Oxalis pes-caprae*, 3; *Pinus halepensis*, (1); *Rubus ulmifolius*, 3; *Sanguisorba minor* s.l., 3; *Sedum sediforme*, 1; *Vicia* sp., 1.

Els inventaris procedeixen de les localitats següents:

1. Canal de ses Figueres, sobre el Camp de Tir. Indret amb abundants afloraments rocosos i claps de terra nua.
2. Sobre la Casa de Pagès. Vessant rocós.
3. Canal de ses Figueres; fons de la canal, a la part inferior. Sòl força desenvolupat, poc sec. Vegetació molt compacta.
4. Serra de sa Font, indret amb abundants afloraments rocosos.

Als llocs on la màquia climàtica ha estat destruïda es fan altres tipus de comunitats, més heliòfiles. En un primer grau de degradació apareix una brolla de l'aliança *Rosmarino-Ericion*, que pot incloure's encara dins l'associació *Anthyllido-Teucrietum majorici* però que es separa dels exemples típics per la seva relativa pobresa florística i per la gran abundància de *Cistus monspeliensis*. En el nostre recorregut hem vist molt estesa aquesta brolla a la Canal de ses Quatre Quarterades i a la carena que enllaça l'Imperial amb el Collet Roig.

Un inventari fet al capdamunt de la Canal de ses Quatre Quarterades (100 m s.m., exp. N, incl. 20°, recobr. 90 %, alç. de la veg. 60-100 cm) comprèn en 100 m²:

Característiques de l'associació i de les unitats superiors:

- 4.3 *Erica multiflora*
- 2.2 *Globularia alypum*
- + *Teucrium polium* var. *majoricum*
- (+) *Rosmarinus officinalis* var. *palaui*

Companyes :

- 4.3 *Cistus monspeliensis*
- 1.3 *Pistacia lentiscus*
- + *Carlina corymbosa* subsp. *corymbosa*
- + *Cyclamen balearicum*
- + *Gladiolus* sp.
- + *Phillyrea latifolia* subsp. *media*
- + *Pinus halepensis*
- + *Sedum sediforme*

A terra hi ha força quantitat de molses, i les branques dels arbusts porten líquens epifítics.

A part culminant de la carena entre es Frare i el Cap de Llebeig és molt estesa una comunitat en la qual dominen *Astragalus balearicus* i *Teucrium subspinosum*, ambdues espècies en forma de coixinet espinós. El sòl especialment pedregós i les severes condicions microclimàtiques de la localitat són els factors responsables de l'existència d'aquesta vegetació pulviniforme, baixa i esclarissada, representant empobrit del *Teucrietum subspinosi* tan característic de les Illes. Dintre seu apareixen algunes de les espècies de la màquia climàtica, moltes de les quals, i particularment *Olea europaea* var. *sylvestris* i *Pistacia lentiscus*, prenen també un cert aspecte de coixí. Poblacions petites d'*Astragalus balearicus* han estat observades, així mateix, al repeu dels cingles de la Punta de l'Imperial.

A les carenes rocoses apareix, a més, una vegetació molt especial que ocupa les petites cavitats amb argila formades per meteorització de les calcàries. A la Serra de sa Font hom veu en aquests hàbitats :

Geranium robertianum subsp. *purpureum*
Cyclamen balearicum (molt abundant)
Clematis cirrhosa
Centranthus calcitrapa
Urginea maritima
etc.

A la zona des Frare, hi apareix en abundància *Romulea columnae*.

Els pradells d'annuals, de l'aliança *Thero-Brachypodion*, que es trobaven encara un xic endarrerits en el moment de la nostra visita a l'illa, semblen bastant ben desenvolupats i en conjunt força rics en espècies. Els hem vistos estesos sobretot als erms del fons de les canals de ses Figueres i de ses Quatre Quarterades, i també, fent petits claps, a les clarianes de la màquia que ocupa la zona de s'Espalmador. Al costat d'algunes plantes biennals o perennes, com són ara *Carlina corymbosa* subsp. *corymbosa*, *Salvia verbenaca*, *Paronychia argentea*, *Cynoglossum cheirifolium*, *Cynoglossum creticum*, etc., es fa una munió de petites espècies anuals :

Astragalus hamosus
Sherardia arvensis
Erodium cicutarium

Erodium chium
Erodium moschatum
Hyoseris scabra
Valerianella microcarpa
Romulea columnae
Trifolium stellatum
Ononis reclinata
Euphorbia exigua
Plantago psyllium
Hedypnois cretica
Centranthus calcitrapa
Catapodium loliaceum
etc.

De vegetació rupícola (ordre *Asplenietalia petrarchae*) n'hem observat alguns exemples molt fragmentaris. A les roques del Penyal Blanc, allunyades de la mar, hi ha :

Ceterach officinarum
Micromeria filiformis
Polypodium australe
Centranthus calcitrapa

Els penya-segats marítims de la Punta de l'Imperial, molt alts, allotgen :

Micromeria filiformis
Polygala rupestris
Sedum dasyphyllum var. *glanduliferum*
Daucus gingidium
Roccella fucoides

Les esclatxes de les roques del cantó nord des Frare acullen les falgueres *Ceterach officinarum* i *Asplenium trichomanes*, acompanyades a certs racons per *Prasium majus* i *Umbilicus horizontalis*. Als repeus de les roques d'aquest darrer indret apareixen, sovint entremig dels arbusts de la màquia, algunes de les plantes més vistoses de l'illa: *Paeonia mascula* var. *cambessedesii*, *Helicodictyon muscivorus* (abundant també vora el Camp de Tir, i present a molts altres llocs), *Cyclamen balearicum*..., i una espècie de *Narcissus* del grup *tazetta*.

A les petites àrees de platja que hem travessat hem observat, com a únic representant de la vegetació psammòfila de l'aliança *Ammophilion*, *Euphorbia paralias*.

La vegetació ruderal, freqüent sobretot al Port i al voltant de les casernes, comprèn diverses menes de comunitats. Cap al Camp de Tir hom troba fragments d'un herbassar nitròfil, pertanyent a l'associació *Hyoscyamo-Silybetum*, que conté :

Hyoscyamus albus
Solanum gracile *
Sonchus oleraceus

* Espècie no inclosa en el catàleg florístic precedent.

Cynoglossum creticum
Parietaria officinalis subsp. *judaica*
Chrysanthemum coronarium
Euphorbia terracina
Oxalis pes-caprae
Carduus tenuiflorus
etc.

Als camps abandonats es fan :

Euphorbia segetalis
Euphorbia serrata
Calendula arvensis
Rumex pulcher
Euphorbia helioscopia
Pallenis spinosa
Antirrhinum orontium
Polycarpon tetraphyllum
Convolvulus arvensis
Hedypnois cretica
Anagallis arvensis
Geranium rotundifolium *
Sonchus oleraceus
etc.

Una altra planta nitròfila, *Urtica membranacea*, ha estat observada fent poblacions al repeu de les roques des Frare, en indrets molt freqüentats.

* Espècie no inclosa en el catàleg florístic precedent.

